

Ringebuskolen

Kvalitets- og utviklingsrapport 2017

Innhold

Innledning.....	side 2
Viktige hendelser og veien videre.....	side 3
Elevtall og elevprognose.....	side 4
Kapittel 1: Resultater.....	side 5
• Nasjonale prøver	
• Standpunktkarakterer, eksamen og grunnskolepoeng	
Kapittel 2: Læringsmiljø.....	side 11
• Trygt og godt skolemiljø	
• Skole-hjem-samarbeid	
• Relasjon mellom elev og lærer	
Kapittel 3: Gjennomføring.....	side 17
• Tilpasset opplæring	
• Arbeid med digital kompetanse	
• Spesialundervisning	
• Tidlig innsats	
• Ungdomstrinnet i utvikling	
• Minoritetsspråklige	
• Overgang til videregående skole	
Kapittel 4: Skolen og samfunnet.....	side 23
• Elevene	
• Miljøansvar	
• Lærere og ledere	
Kapittel 5: Skoleeier.....	side 27
• Levekårsutvalgets dialog med skolene	

Forside: iPad som verktøy i naturfag

Innledning

Opplæringsloven § 13-10 pålegger skoleeier å utarbeide en årlig rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringen. Rapporten skal drøftes av skoleeier, det vil si kommunestyret.

Rapporten skal som et minimum omtale læringsresultater, frafall og læringsmiljø, og den skal være et sentralt element i forhold til det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet. I tillegg kan rapporten utvides med fagområder som skoleeier mener er formålstjenlig ut fra lokale vurderinger. Ringebu kommunes rapport er utvidet med to områder: *Skolen og samfunnet*, og *Skoleeierrollen*.

Hensikten med rapporten er å analysere dagens tilstand og vurdere om det er behov for justeringer av tiltak for å øke kvaliteten på elevenes læring. Rapporten søker også å gi oversikt og økt innsikt i utviklingsarbeidet skolene er i gang med.

For å skape gjenkjennelighet er rapporten laget etter tidligere mal. Først beskrives målsetting og fakta. Deretter blir utvalgte delområder knyttet til temaet nærmere beskrevet. Til sist oppsummeres hvert kapittel med en gjennomgang av utfordringer og en skissert plan for hvordan utfordringene skal følges opp. Rapporten henter i all hovedsak data fra www.skoleporten.no, men også fra andre relevante kilder.

Rapporten bygger på [Ringebuskolen på vei mot 2027. Skolepolitisk kvalitets- og utviklingsplan](#) (KOM-082/14).

Ringebuskolen på vei mot 2027. Skolepolitisk kvalitets- og utviklingsplan har resultatmål innenfor flere av fokusområdene. Rådmannen ser at det som i utgangspunktet framsto som formålstjenlige måleindikatorer langt på veg har vist seg som vanskelige å få til god rapportering på. Dette er noe en bør ta hensyn til i det nye felles plandokumentet for barnehage og skole. Kanskje kan vurdering av suksessfaktorer gi et like godt bilde av status og utvikling?

Rådmannen ved skolefaglig ansvarlig har ført rapporten i pennen med skolene og levekårsutvalget som aktive medspillere i prosessen.

«Ringebuskolen. Kvalitets- og utviklingsrapport 2016» ble drøftet og behandlet i kommunestyret 20.06.2017.

KOM-051/17 Vedtak:

1. *Kommunestyret godkjenner «Ringebuskolen. Kvalitets- og utviklingsrapport 2016».*
2. *Kommunestyret forutsetter at rådmannen og skolene bruker vurderinger og konklusjoner som utgangspunkt for forbedringsarbeid og styrket innsats for bedre læringsresultat og bedre læringsmiljø.*
3. *Kommunestyret vil følge opp arbeidet i KS sitt utviklingsprogram «Den gode skoleeier» gjennom å være aktiv i videre arbeid med skoleeierrollen.*

Ringebuskolen har i 2017 deltatt i tre nasjonale skoleutviklingsprogram. *Ungdomstrinnet i utvikling (2013-2017)*, *Språkløyper (2016-2017)* og *Inkluderende barnehage-/skolemiljø (2017-2018)*.

Deltakelse i KS-programmet *Den gode skoleeier* har gitt økt kunnskap og økt bevissthet om betydningen av dialog mellom de ulike nivåene. Levekårsutvalget har funnet en modell for å gjennomføre dialog med skolene. Dialogen er nærmere beskrevet i kapittel 5.

Ikke bare tellinger, men også fortellinger. Gjennom tekst og bilder bidrar ansatte og elever til at rapporten viser glimt fra skolehverdagen ut over tørre tall og fakta. Takk til alle som har bidratt!

Rådmannen, 27.04.2018

Hendelser verdt å merke seg i 2017:

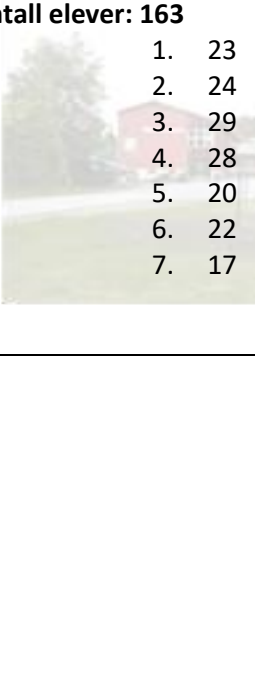
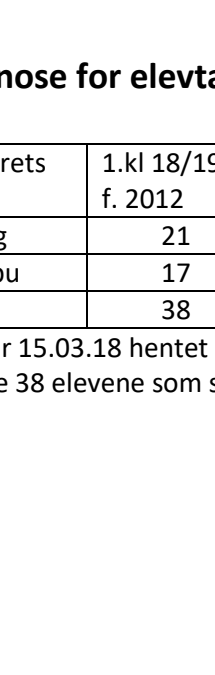
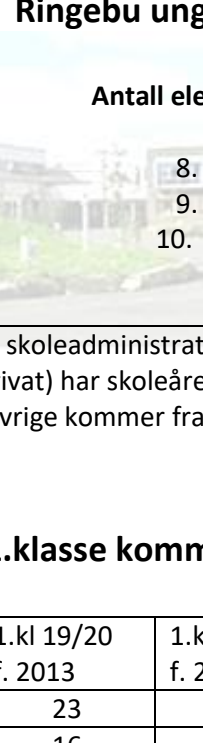
- Ungdomsskolen hadde sitt siste år i det nasjonale skoleutviklingsprogrammet [Ungdoms-trinnet i utvikling](#).
- Skolene har arbeidet med nasjonalt lesesenter sitt kompetanseprogram [Språkløyper](#).
- Arbeid med å videreutvikle godt skolemiljø er en kontinuerlig prosess, og opplæringslovens kapittel 9A om elevens rett til trygt og godt skolemiljø ble skjerpet fra 01.08.2017.
- Barnehager og skoler startet deltagelse i [Inkluderende barnehage-/skolemiljø](#).
- Levekårsutvalget har hatt økt fokus på dialog med skolene gjennom å stille spørsmål som har vært drøftet på skolene. Årets spørsmål var knyttet til evaluering av «Ringebuskolen på vei mot 2027. Skolepolitisk kvalitets- og utviklingsplan».
- Elevene ved ungdomsskolen fikk iPad 1:1 i desember – det representerte statskuddet på et stort digitalt løft i Ringebuskolen.

Hva har spesielt fokus i 2018?

- Fortsatt øke lærernes kompetanse gjennom planmessig, systematisk arbeid gjennom året der alle deltar, samt gjennom ordningen [Kompetanse for kvalitet](#) som er videreutdanning for enkeltlærere. Prioritere norsk, engelsk og matematikk på ungdomstrinnet.
- Digitalisering av skolene – elevene på barnetrinnet får 1:1 fra skoleåret 18/19. Det innebærer økt tilgang på teknologi, og særlig hva læreren kan gjøre for at for at teknologien skal gi en merverdi for elevens læring. Systematisk arbeid på alle plan.
- Alle barnehagene og alle skolene deltar i nasjonal satsing [Inkluderende barnehage- og skolemiljø](#)
- Ferdigstille internt system for å sikre alle elever rett til trygt og godt skolemiljø (jf endring i opplæringsloven fra 01.08.2017).
- Fortsette arbeidet med å utforme en funksjonell utøvelse av skoleeierrollen.
- Starte arbeid med revisjon av «Ringebuskolen på vei mot 2027». Lage felles strategisk plan for barnehage og skole i løpet av 2018.
- Kommunen ble 24.04.18 valgt ut som [Språkkommune 2018](#) Målet er å styrke det lokale språkarbeidet i barnehagene og skolene, og gjøre elever bedre til å lese og skrive. Arbeidet skal pågå høsten 2018 og hele 2019, og vil involvere både barnehage og skole.

Elevtall skoleåret 2017/2018

<p>Fåvang skole Antall elever: 163</p> <p>1. 23 2. 24 3. 29 4. 28 5. 20 6. 22 7. 17</p>	<p>Ringebu skole Antall elever: 120</p> <p>1. 16 2. 14 3. 16 4. 17 5. 15 6. 19 7. 23</p>
<p>Ringebu ungdomsskole</p> <p>Antall elever: 149</p> <p>8. 49 9. 50 10. 50</p>	

Data pr 01.03.2018, hentet fra skoleadministrativt system.

Venabygd Montessoriskole (privat) har skoleåret 18/19 50 elever. 45 er hjemmehørende i Ringebu- eller Fåvang skolekretser, de øvrige kommer fra andre kommuner.

Prognose for elevtall i 1.klasse kommende år

Skolekrets	1.kl 18/19 f. 2012	1.kl 19/20 f. 2013	1.kl 20/21 f. 2014	1.kl 21/22 f. 2015	1.kl 22/23 f. 2016	1.kl 23/24 f. 2017
Fåvang	21	23	15	15	11	13
Ringebu	17	16	24	19	23	22
Sum:	38	39	39	34	34	35

Data pr 15.03.18 hentet fra helsestasjonen.

5 av de 38 elevene som starter på skolen høsten 2018 er skrevet inn ved Venabygd montessoriskole.

Kapittel 1 Resultater

Målsetting

Elevene i Ringebuskolen skal utvikle grunnleggende ferdigheter i alle fag, som fungerer som verktøy for læring og forståelse.

Fakta

- Resultatene på nasjonale prøver viser at det fortsatt er en veg å gå i forhold til å utvikle gode grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og engelsk på småskoletrinnet og mellomtrinnet.
- Grunnskolepoengene er høyere i 2017 enn i 2016.
- Resultatene, og tiltak for å følge opp disse, er gjenstand for drøfting i skoleledergruppa, mellom skolene og rådmannen ved skolefaglig ansvarlig, samt internt på den enkelte skole.

Resultater fra nasjonale prøver og avsluttende karakterer

Å beherske grunnleggende ferdigheter er nødvendig for læring og utvikling i skole og deltakelse i senere samfunnsliv. De grunnleggende ferdighetene slik de er definert i Kunnskapsløftet, er å kunne uttrykke seg skriftlig, å kunne lese, å kunne uttrykke seg muntlig, å kunne regne og å kunne bruke digitale verktøy.

[Ringebuskolen på vei mot 2027](#) poengterer betydningen av å mestre grunnleggende ferdigheter som et av skolens viktigste bidrag til god folkehelse.

Nasjonale prøver

Nasjonale prøver skal gi informasjon om i hvilken grad elevenes grunnleggende ferdigheter er i samsvar med målene i læreplanen. I løpet av høsthalvåret gjennomføres det prøver i lesing, regning og engelsk på 5. og 8. trinn, samt i lesing og regning på 9.trinn.

Kartleggingen av elevenes læringsresultater skal, sammen med annen vurdering, danne grunnlaget for å iverksette forbedringstiltak både rettet mot den enkelte elev og på skole- og kommunenivå. Resultatene er i hovedsak offentlige, og finnes på www.skoleporten.no

Resultatene på 5.trinn er delt inn i tre mestringsnivå. Elevene på nivå 1 anses å ha svake grunnleggende ferdigheter, mens elever på mestringsnivå 3 har høy kompetanse.

På ungdomstrinnet er resultatet av de nasjonale prøvene delt inn i fem mestringsnivå, der nivå 5 er høyest.

Andel elever som var fritatt på 5. trinn var i 2017 noe høyere i Ringebu enn på regionalt og nasjonalt nivå.

Skolene har spesielt fokus på lesing fordi lesing ses som den mest sentrale av de grunnleggende ferdighetene. Av samme grunn er det lesing som vies mest plass når en i denne rapporten ser nærmere på læringsresultat.

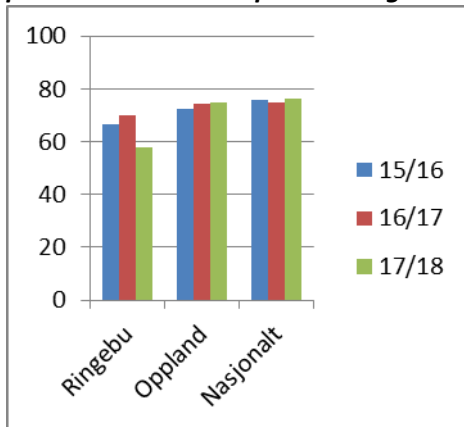
Lesing

Å kunne lese defineres som *at elevene kan forstå, bruke, reflektere over og engasjere seg i skrevne tekster for å kunne nå sine mål, utvikle sine kunnskaper og evner og delta i samfunnet.*

Grafene viser resultatene fra de nasjonale prøvene i lesing ved de offentlige skolene i kommunen. Til sammenligning presenteres resultater fra nasjonale prøver de to foregående årene, samt lands- og fylkesgjennomsnittet samme periode.

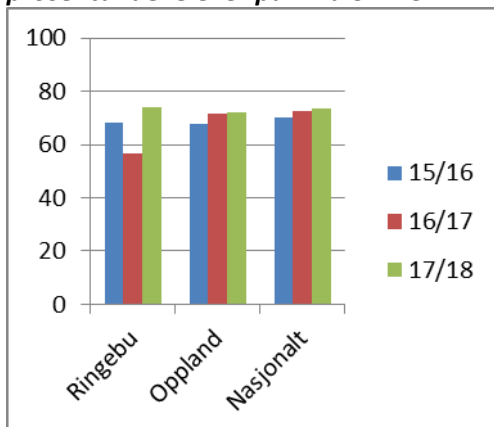

Fig 1. Nasjonale prøver i lesing 5.trinn, prosentandel elever på mestringsnivå 2+3

Som en kan lese ut av grafen kom for stor andel elever på laveste mestringsnivå i lesing på 5.trinn inneværende skoleår. Samtidig ser en en oppadgående trend de to foregående årene, og det er å håpe at 17/18 er en enkeltstående nedgang.

Fig 2. Nasjonale prøver i lesing 8.trinn, prosentandel elever på nivå 3+4+5

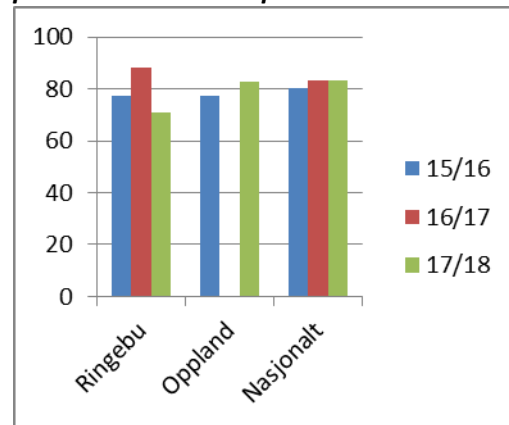

Figur 2 viser resultatene for nasjonal prøve i lesing 8.trinn. Prøvene gjennomføres noen uker etter skolestart, og måler således i hovedsak hva elevene kan etter avsluttet 7.trinn. I 17/18 havnet 73,9% av elevene på mestringsnivå 3 eller bedre, et resultat litt over landsnitt. Resultatet kan indikere at det er arbeidet bra med lesing på mellomtrinnet.

Den primære hensikten med nasjonale prøver på 9.trinn er å kartlegge og tilpasse opplæringen til den enkelte elev. Prøvene gir også, sammen med annen informasjon, mulighet til å vurdere i hvilken grad ungdomsskolen har

bidratt til å øke elevenes kompetanse innen områdene som testes.

Fig 3. Nasjonale prøver i lesing 9.trinn, prosentandel elever på nivå 3+4+5

Nasjonale prøver i regning og engelsk

Nasjonal prøve i regning tar utgangspunkt i hvordan elevene anvender regning i ulike faglige og dagligdagse sammenhenger, og kan derfor ikke anses som en prøve i matematikk som fag, men en prøve som måler regning i alle fag.

Den nasjonale prøven i engelsk måler deler av engelskfaget ved at oppgavene er vinklet mot kompetansemål i læreplanen som handler om generell leseforståelse, vokabular og grammatikk.

Resultatene i engelsk speiler i stor grad resultatet i lesing. Resultatet på regning 5.trinn i 17/18 var markant bedre enn i lesing og engelsk. Dette kan en undre seg over, fordi regneprøven stiller store krav til leseferdighet. En mulig forklaring er at kravet til leseferdighet elimineres fordi lese svake elever kan få lesestøtte på regneprøven.

Forskjell mellom gutter og jenter?

Media fokuserer med jevne mellomrom på at guttene presterer dårligere enn jentene, og da særlig i lesing. Utdanningsdirektoratet har analysert forskjeller mellom kjønnene når det gjelder resultat på nasjonale prøver over flere år. De har funnet at jentene i snitt har to poeng mer enn guttene i lesing, mens i engelsk og regning har guttene to poeng mer enn jentene. Direktoratet sier i sin analyse at selv om forskjellene i poeng er små, viser en fordeling

av elever på mestringsnivåene likevel noen særtrekk for gutter og jenter. Et gjennomgående trekk for de tre prøvene er at jentene i noe større grad enn guttene presterer på det mellomste mestringsnivået (nivå 2 på 5.trinn/nivå 3 på 8.trinn). I lesing er det færre jenter enn gutter som presterer på det laveste mestringsnivået. I engelsk og regning er det flere gutter enn jenter på det høyeste mestringsnivået.

Figurene 4 og 5 viser andel elever på mellomste mestringsnivå i lesing fordelt på kjønn. Som figurene viser avspeiles det nasjonale resultatet lokalt i 16/17, mens det både på 5. og 8.trinn i 17/18 er større andel gutter enn jenter på det mellomste mestringsnivået i lesing.

Fig 4. Nasjonale prøver i lesing 5.trinn, prosentandel elever på mestringsnivå 2 fordelt på kjønn

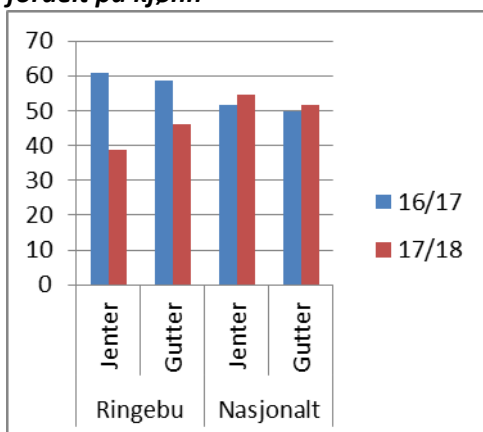
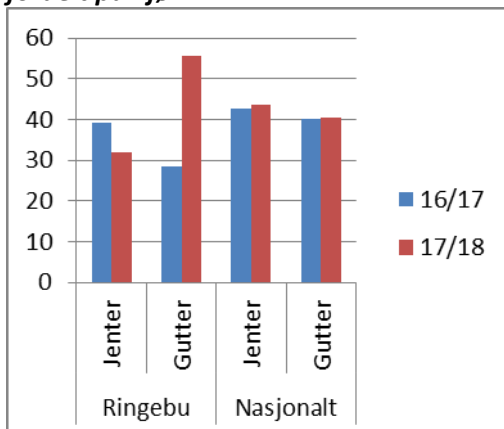

Fig 5. Nasjonale prøver i lesing 8.trinn, prosentandel elever på mestringsnivå 3 fordelt på kjønn

Oppfølging av resultatene

Resultatene på de nasjonale prøvene følges opp med analyse, drøfting og tiltak som skal øke kvaliteten på opplæringen slik at flere elever løfter seg.

En kan ikke bare lese tallene slik de står, men må også gå bak tallene. Sagt med andre ord: Prøveresultatene må alltid sees i sammenheng med annen informasjon om kommunen, skolen og elevgrunnlaget. En viktig faktor er at antall elever er lite, sammenlignet med fylket og nasjonen. Det må derfor forventes større variasjoner lokalt enn det en ser regionalt og nasjonalt. Lokalt må en se etter trender og utvikling over flere år, og samtidig ta hensyn til særlige forhold på det enkelte trinn.

Hva kjennetegner skolenes systematiske arbeid med lesing?

Skolene arbeider tobeint. På den ene siden må elevene som ikke har tilstrekkelig leseferdighet få tett oppfølging. Elevene møter leseopplæringen blant annet gjennom intensive lesekurs og varierte læringsmetoder. På den andre siden må skolene arbeide systematisk med hele organisasjonen. Ungdomsskolen har hatt lesing og skriving som fokusområde i den nasjonale satsingen [Ungdomstrinn i utvikling](#), og tenkingen her er videreført til barnetrinnet. Et sentralt grep er at leseopplæring ikke lenger er et område som er overlatt til norsklærerne, alle lærere er leselærere. For å ivareta dette er det utarbeidet en lokal leseopplæringsplan for 1.-10. trinn. Planen ble iverksatt høsten 2016.

Parallelt med dette har alle skolene arbeidet med nasjonalt lesesenter sitt nettkurs [Språkløyper](#) for å styrke lærernes kompetanse innen arbeidet med lesing og skriving som grunnleggende ferdigheter i alle fag.

Det er i stadig større grad fokus på helhet og sammenheng mellom barnehage og skole. Derfor har også barnehagene arbeidet med nettkurset Språkløyper i samme periode.

Standpunktkarakter og eksamen

Sluttvurdering i et fag er standpunktkarakterer og eksamenskarakterer når eleven avslutter 10.klasse. Elevene skal ha skriftlig eksamen i enten norsk, matematikk eller engelsk, samt muntlig eksamen i ett fag.

Det er verdt å merke seg at elevene som var oppe til skriftlig eksamen i norsk våren 2017 hadde Opplands beste snittresultat både i hovedmål og sidemål!

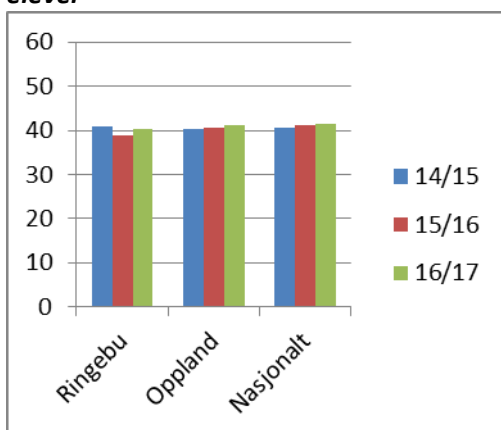
Gjennom, og etter, deltakelse i den nasjonale satsingen [Vurdering for læring](#) er det de siste årene arbeidet mye med å videreutvikle god vurderingspraksis på skolene. På ungdomsskolen er det er i særlig grad satt fokus på skillet mellom undervisvurdering og sluttvurdering. Arbeidet med god vurderingspraksis går ikke over, og alle skolene må ha kontinuerlig fokus på god vurderingspraksis fram mot ungdomsskolens sluttvurdering.

Grunnskolepoeng

Elevers grunnskolepoeng er gjennomsnittet av alle avsluttende karakterer påført vitnemålet multiplisert med ti. Poengene er elevens konkurransegrunnlag ved inntak til videregående skole.

Fig 6. Grunnskolepoeng – gjennomsnitt alle elever

I forhold til fjoråret var det en oppgang i grunnskolepoengene fra 38,7 til 40,3. Også på dette området vil små elevkull gi større variasjoner fra år til år enn det en ser regionalt og nasjonalt.

Resultatmål

Nasjonale prøver på 5., 8.- og 9. trinn:

- Andel elever på laveste nivå er redusert fra 2013 til 2018
- Andel elever på høyeste nivå er økt fra 2013 til 2018

Grunnskolepoeng:

- Andel elever med mindre enn 30 grunnskolepoeng er redusert fra 2013 til 2018
- Andel elever med mer enn 45 grunnskolepoeng er økt fra 2013 til 2018

Suksessfaktorer

Ringebuskolen på vei mot 2027 har grunnleggende ferdigheter, vurdering for læring, tilpasset opplæring og mestring som vedtatte fokusområder, og har definert suksessfaktorer for områdene.

Utvalgte faktorer:

- Elevene blir gradvis funksjonelle brukere av digitale medier for å øke egen læring.
- Elevene utvikler funksjonelle grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning i løpet av det 10-årige skoleløpet.
- Lærerne har god kunnskap om de grunnleggende ferdighetene.
- Skolene følger gjennomgående progresjonsplan (1-10) for lesing som grunnleggende ferdighet.
- Skolene følger opp gjennomgående plan (1-10) for digitale ferdigheter (IKT).
- Foreldre og lærere samarbeider om å stimulere elevenes lese-, skrive- og regneglede.
- Skoleledelsen sikrer at arbeidet med de grunnleggende ferdighetene er systematisk og kunnskapsbasert.

Utfordringer

- Systematisk arbeid med å utvikle lærere og elevers digitale kompetanse.
- Gi alle elever så gode ferdigheter i lesing, regning, skriving og engelsk at de er rustet for å gjennomføre videregående opplæring og fungere godt i framtidens samfunn.

Plan for oppfølging

- I korte perioder sette inn spissede tiltak mot elevgrupper med særskilte behov.
- Hente ut potensialet og mulighetene som ligger i å være [Språkkommune 2018](#).
- Ringebu skole prøver ut ny metode for den første leseopplæringen, [lydfargemetoden](#).
- Bruke mulighetene som ligger i digitale enheter som læringsverktøy.
- Fokus på god vurderingspraksis, både underveis for å fremme læring og ved slutten av 10.trinn som rettferdig grunnlag for inntak til videregående opplæring.
- Skolene konkretiserer tiltak i egne virksomhetsplaner, eventuelt særlige handlingsplaner.
- Øremerkede midler til lærerressurs til styrket tidlig innsats på 1.-4.trinn.
- Gjennom FAU og SU involvere foreldregruppa i en drøfting om hvordan foreldrene kan støtte opp under skolens arbeid med lesing som grunnleggende ferdighet.

LYDFARGEMETODEN – som verktøy i lese- og skriveopplæringen

Åse Lill Johansen Løkken, lærer ved Ringebu skole.

Våren 2016 sendte Ringebu skole to lærer på kurs for å bli sertifiserte i Lydfargemetoden. Vi hadde hørt at denne metoden kunne hjelpe barn og voksne med dysleksi til å lære å lese, samt være til hjelp for fremmedspråklige og elever som strever med lesing og skriving. Metoden ble prøvd ut i en klasse som et tillegg til ordinær opplæring, og vi opplevde at elevene ble mer språklig bevisste, og at elever som strevde kom godt i gang med lesinga. Vi opplevde at metoden var et godt verktøy for fremmedspråklige.

I desember 2017 fikk alle ansatte ved skolen mulighet til å delta på nettbasert kurs i Lydfargemetoden. Kurset består av seks moduler, og skal jobbes med fram til desember 2018. Målet er at flest mulig skal gjennomføre og bli sertifiserte, og at metoden skal bli et godt verktøy i den første lese- og skriveopplæringa. Tanken er å fange opp elever med lese- og skrivevansker tidlig, samt ha et godt verktøy for de fremmedspråklige på vår skole. Vi har tro på at dette skal gjøre elevene bedre til å lese og skrive.

Lydfargemetoden er utviklet av Maaike Visser. Kort forklart lærer elevene språklydene ved bruk av ulike farger. Vi har 29 bokstaver, men mer enn 70 språkllyder i språket vårt. Et eksempel er bokstaven e. Den kan ha kort og lang lyd, men kan også skifte lyd i ord: *esel, er, her, stjerne, de*. Metoden er praktisk og konkret, og tar i bruk visuell støtte ved hjelp av farger, klosser og hoppebrett. Elevene opplever større mestring når de får mulighet til å ta i bruk flere sanser (multisensorisk læring), de blir mer bevisste og lærer bedre. Forskning viser at med variasjon i undervisningen når man flere elever.

Kapittel 2 Læringsmiljø

Målsetting

Elevene i Ringebuskolen skal ha et fysisk og psykososialt læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Fakta

- Forhold knyttet til elevens rett til trygt og godt skolemiljø er hjemlet i [opplæringsloven kap 9A](#).
- Skolene har planer for forbyggende arbeid og rutiner for å håndtere uønskede hendelser. Disse revideres skoleåret 17/18 og vil kunne leses på skolenes hjemmesider.
- Elevundersøkelsen 17/18 for 7. og 10.trinn viser at
 - elevene trives på skolen.
 - noen elever har opplevd krenkelser eller mobbing de siste månedene før undersøkelsen.
- Programmet [MOT](#) gjennomføres i ungdomsskolen og [Ungdom med MOT](#) møter 7.trinn.
- Barneskolene gjennomfører programmet «[Mitt Valg](#)».
- Alle skolene er miljøfyrtårnsertifisert.

Godt læringsmiljø kjennetegnes av:

- ✓ Lærers evne til å lede klasser og undervisning.
- ✓ Positive relasjoner lærer - elev, samt elev - elev.
- ✓ Positiv læringskultur blant elevene.
- ✓ Godt samarbeid mellom hjem og skole.
- ✓ Støttende og framtidsrettet skoleledelse.

Gjennom elevundersøkelsen får elevene si sin mening om forhold som er viktige for trivsel og læring på skolen. Undersøkelsen er obligatorisk for 7. og 10.trinn, men gjennomføres også for andre trinn.

Ved en glipp ble ikke elevundersøkelsen gjennomført innenfor fastsatt frist på Fåvang skole og ungdomsskolen inneværende skoleår. Skolene gjennomførte undersøkelsen umiddelbart etter at det igjen var mulig. Det er snakk om et avvik på en måned. Som følge av glippen foreligger derfor ikke samlet resultat for kommu-

nen i Skoleporten, men skolene, skoleeier og sentrale myndigheter har tilgang til resultatene gjennom en rapportportal. De lokale resultatene som presenteres for skoleåret 17/18 i denne rapporten er derfor hentet fra rapportportalen, og refereres i grafene til som 2017.

Elevundersøkelsen har mange parametere. Vi velger i denne rapporten å se nærmere på noen av faktorene som er sentrale for læringsmiljøet - trivsel, krenkelser og mobbing, foreldres interesse og relasjonen lærer/elev.

Utfordringer knyttet til utagerende atferd er i mindre grad framtrekkende i dag enn om en går ti år tilbake i tid. I dag registrerer en i større grad utfordringer knyttet til elevenes psykiske helse. Flere enn tidligere rapporterer at de opplever hverdagen som vanskelig. Det er i denne rapporten ikke rom for å greie ut om årsakssammenhenger, ut over kort å peke på at kravet en del elever opplever i forhold til vellykkethet kan virke overveldende.

Systematisk og godt arbeid med de fem punktene som beskriver godt skolemiljø vil være skolens viktigste bidrag til arbeidet med elevens psykiske helse. Samtidig er Kunnskapsløftet er i en fornyingsprosess, en prosess som skal gi ny læreplan fra 01.08.2020. Det legges opp til at den nye læreplanen skal ha folkehelse og livsmestring som tverrfaglige tema.

Programmene MOT på ungdomstrinnet og «Mitt valg» på barnetrinnet vurderes allerede i dag til å støtte opp om skolenes arbeid med folkehelse og livsmestring. Det samme gjelder Krisesenterets informasjonsmøte på 6.trinn om vold i nære relasjoner og ungdomstrinnets årlige fokus på elevenes psykiske helse gjennom å arrangere «Psykisk 1.hjelp» på 8.trinn, «Helseuke» på 9.trinn og «Annerledesdag» på 10.trinn.

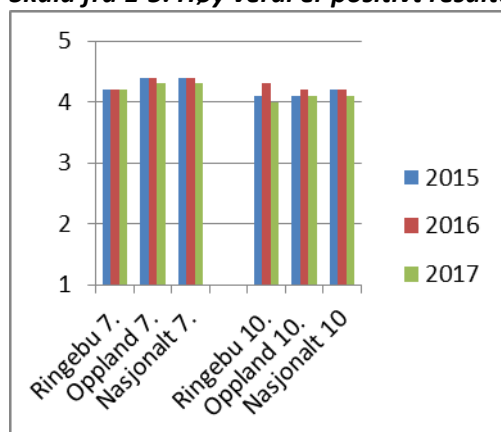
For elever som opplever psykiske utfordringer, er skolehelsetjenesten den sentrale støttespilleren. Hver skole har egen helsesøster som er på skolen til faste tider.

Trygt og godt skolemiljø

Trivsel er et grunnleggende kjennetegn i forhold til skolemiljøet.

Fig 7. Elevundersøkelsen. Trivsel. Skala fra 1-5. Høy verdi er positivt resultat.

Helhetsinntrykket er, som figur 7 viser, at elevene trives i Ringebuskolen, selv om scoren på 10.trinn er litt lavere enn sist år.

Det viktigste for trivselen er fravær av krenkelsers og mobbing. Skolene har en nullvisjon i

forhold til å tolerere dette, men erkjenner at det vil skje. Det sentrale blir derfor å ha et aktivt forhold til å forebygge og raskt iverksette tiltak når elever opplever krenkelsers eller mobbing.

Ingrid Lund, universitet i Agder, beskriver mobbing som *sosiale prosesser på avveier og følelser på ville veier*. Hun sier videre at mobbing av elever i skolen er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, av å være en betydningsfull person i fellesskapet og av å ha muligheten til medvirkning.

Som følge av endringer i elevundersøkelsen i 2016 kan en ikke sammenligne resultatene om mobbing med tidligere år. Men en kan slå fast at det hvert år er elever i på 7. og 10.trinn i Ringebuskolen som rapporterer om krenkelsers og mobbing de siste månedene før elevundersøkelsen. Så også i 17/18, men antallet er så lavt at tallene ikke kan offentliggjøres. Det er selvsagt bra at få elever opplever krenkelsers og mobbing, men problemet alvorlig for de det gjelder, og må tas på det største alvor av skolene.

Like viktig, om ikke viktigere enn målepunktet på elevundersøkelsen, er det daglige arbeidet på skolene. Lovendringen 01.08.17 om elevens rett til trygt og godt skolemiljø innskjerpet elevens subjektive rett til ikke å oppfatte skolemiljøet som trygt og godt, samt skolens plikt til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og iverksette tiltak. Det vil si at når en elev eller foreldrene sier fra, eller skolen ser at en elev ikke har det trygt og godt på skolen, så skal skolen raskt undersøke saken og iverksette tiltak som er egnet til å endre elevens situasjon til det bedre. All nyere forskning viser at de fleste tiltakene bør rettes mot hele klassen, og ikke bare mot den utsatte eleven. Dette henger sammen med forståelsen av at krenkelsers og mobbing er et resultat av at det sosiale miljøet er på feil spor. Det er ikke bare en eller to som krenker en elev, de som framstår som «heiagjeng» eller passive tilskuere har også en rolle i det som skjer.

For å sikre et forsvarlig system for arbeidet knyttet til elevenes rett til et trygt og godt

skolemiljø har skoleledergruppa gjennom høsten 2017 arbeidet med et lokalt dokument som skal sikre gode rutiner for oppfølging av lovverket. Levekårsutvalget er [orientert](#) om arbeidet. Den enkelte barnehage og skole skal ferdigstille sine dokument i løpet av våren 2018, og de vil bli lagt ut på skolenes hjemmesider.

Lovendringen gir også andre som til daglig oppholder seg på skolen plikt til å følge med og varsle. Renholdere, vaktmestere og skolehelsetjenesten har fått informasjon om sitt nye ansvar.

Skoleledere og lærere arbeider med kompetanseutvikling på området, og foreldre har fått bred informasjon om lovendringen.

I perioden 2017-2018 deltar barnehagene og skolene i en nasjonal satsing [Inkluderende barnehage- og skolemiljø](#). En ser at dette er et verdifullt bidrag til faglig oppdatering og bevisgjøring. Prosjektet startet for alvor opp i august 2017 og vil derfor bli nærmere beskrevet i neste års rapport, men Hilde Vedvik Guttu, ressursperson for satsingen, har i denne rapporten skrevet en fortelling om arbeidet så langt.

Arbeid mot krenkelser og mobbing er komplekst. Det foregår på skolen og på andre arenaer barn og unge treffes, ikke minst sosiale medier. Konsekvensene av det som skjer utenfor skolen trekkes ofte med inn i skolen, og skolen må håndtere det innenfor sine rammer. Her blir godt samarbeid med foreldrene viktig, så vel forebyggende, som når det kommer til konkrete tiltak.

Det fokuseres ofte på omfanget av krenkelser og mobbing gjennom digitale medier. Elevundersøkelsen for 17/18 i Ringeby viser at antall elever på 7. og 10.trinn som rapporterer om digital mobbing er nær null. Her må en ta med seg at dette var situasjonen akkurat når undersøkelsen ble gjennomført, og at den raskt kan endre seg. Det oppløftende resultatet må derfor ikke bli en sovepute i forhold til skolenes arbeid med nettvett.

Skole-hjem-samarbeid

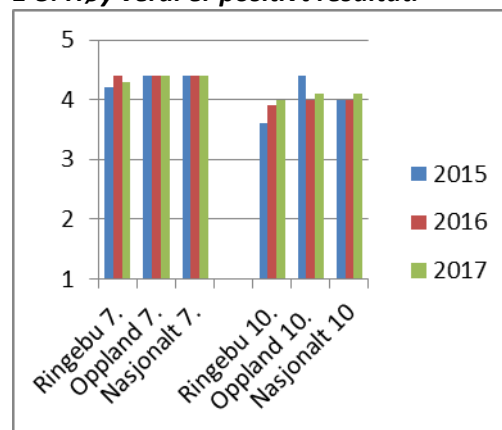
Samarbeidet mellom hjem og skole er formalisert i opplæringsloven. I tillegg har kommunen etablert kommunalt foreldreutvalg (KFU) som koordinerende organ for skolenes foreldrenes arbeidsutvalg (FAU). FAU ved Venabygd montessoriskole er med i KFU.

Skolen er ansvarlig for det profesjonelle pedagogiske læringsarbeidet, men foreldrene skal ha reell mulighet for innflytelse på skoletilbudet til sine barn.

Foreldre er viktig for barnas læring. Barn som blir motivert og får støtte hjemme, har større mulighet til å gjøre det bra på skolen både faglig og sosialt, uavhengig av foreldrenes bakgrunn og utdanningsnivå.

Som figur 8 viser, opplever de fleste elever på 7. og 10.trinn at foreldrene er interessert i hva de gjør på skolen, selv om opplevd interesse hjemmefra er litt lavere enn Oppland fylke og nasjonalt.

Fig 8. Elevundersøkelsen. Hjemme viser de interesse for det jeg gjør på skolen. Skala fra 1-5. Høy verdi er positivt resultat.

Relasjon mellom elev og lærer

Som tidligere nevnt er god relasjon mellom lærere og elever en forutsetning for godt læringsmiljø. Elevundersøkelsens indikator *støtte fra lærerne* sier noe om dette forholdet. Indikatoren bygger på fem påstander og spørsmål knyttet til elevens oppfatning av relasjonen til lærerne:

- ✓ *Opplever du at lærerne dine bryr seg om deg?*
- ✓ *Opplever du at lærerne dine har tro på at du kan gjøre det bra på skolen?*
- ✓ *Opplever du at lærerne behandler deg med respekt?*
- ✓ *Når jeg har problemer med å forstå arbeidsoppgaver på skolen, får jeg god hjelp av lærerne*
- ✓ *Lærerne hjelper meg slik at jeg forstår det jeg skal lære*

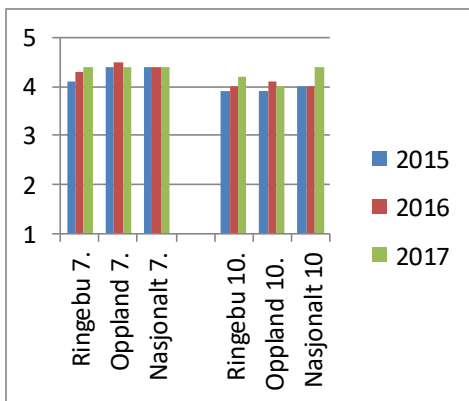

Høstglede - Ringebu skole

Hallingkast på ungdomsskolen

Fig 9. Elevundersøkelsen. Støtte fra lærerne. Skala fra 1-5. Høy verdi er positivt resultat.

Vennskap – Fåvang skole

Det generelle inntrykket er at elevene opplever god støtte fra sine lærere. De rapporterer at læreren bryr seg om dem, behandler dem med respekt og er en støtte i læringsarbeidet.

INKLUDERENDE BARNEHAGE- SKOLEMILJØ – et nasjonalt løft for et godt læringsmiljø

Hilde Vedvik Guttu, ressursperson for barnehagene og skolene

Utdanningsdirektoratet inviterte høsten 2016 kommuner til å melde seg på første puljen i denne nasjonale satsingen. Ringeby ønsket å være tidlig ute i dette viktige arbeidet for jobbe med trygge og gode barnehage- og skolemiljø. De som deltar er med på felles nasjonale og fylkesvise samlinger, utviklingsarbeid på egen arbeidsplass, lærende nettverk og får støtte til en lokal ressursperson i 40 % stilling.

En overordnet plan for arbeidet i Ringeby ble utarbeidet våren 2017. Ressursperson ble tilsatt fra august '17, men deltok på samlinger allerede fra februar.

Hver enhet startet så på arbeidet med egne handlingsplaner for arbeidet høsten 2017

Utdanningsdirektoratet ønsker å oppnå «en varig praksisendring som når flest mulig, og utviklingsarbeidet skal derfor primært foregå i form av barnehage- og skolebasert kompetanseutvikling og arbeid i lærende nettverk. Barnehage- og skolebasert kompetanseutvikling vil si at barnehager og skoler, med ledere og alle ansatte, deltar i en utviklingsprosess på egen arbeidsplass. Målet er å videreutvikle praksis innen arbeidet med barnehagemiljø, skolemiljø, mobbing og andre krenkelser. Rektorer, styrere og ressursperson deltar på nasjonale og regionale samlinger med forelesninger og gruppearbeid. Mellom samlingene arbeides det med aktuelle problemstillinger i egen praksis, og i nettverk som for eksempel team og felles personalmøter. Nettverkene er en møteplass for erfaringsutveksling, refleksjon og faglig utvikling. Ledere i barnehagene og skolene møtes hver måned for å dele erfaringer og koordinere utviklingsarbeidet.

Startskuddet for prosjektet gikk på en felles planleggingsdag der Jan Spurkeland var foredragsholder og snakket om viktigheten av relasjonsarbeid.

Et verktøy som har blitt brukt på alle enheter er dialogkafé, der alle deltakerne går rundt på stasjoner og får reflektere rundt problemstillinger eller caser. Denne arbeidsformen fremmer refleksjon, deltakelse og aktiviserer hele personalgruppa.

Det er også blitt utarbeidet refleksjonsoppgaver som brukes på alle enheter, og som har som mål å overføre teori fra nasjonale og regionale samlinger og reflektere over egen praksis.

Hver enhet har læringsaksjoner der de setter ekstra fokus på et tema eller en problemstilling.

Arbeidet skal fortsette ut 2018, men bevisstheten og kompetansutviklingen på dette området vil være viktig å holde i gang også etter at Utdanningsdirektoratet har avsluttet satsinga.

Resultatmål

Elevundersøkelsen 7. og 10.trinn – indikator fra 1-5 i Skoleporten:

- Trivsel: 4,6 på 7.trinn / 4,4 på 10.trinn
- Støtte fra lærere: 4,4 på 7.trinn / 4,1 på 10.trinn
- Læringskultur: 3,9 på 7.trinn / 3,5 på 10.trinn
- Mobbing: <1,2

Suksessfaktorer

- Elevene trives og føler seg trygge.
- Elevene tar medansvar for det sosiale miljøet og trenes i å ha dette ansvaret.
- Læreren utøver god klasseledelse og det er god relasjon mellom elev og lærer.
- Positiv læringskultur blant elevene.
- Aktive elever i god fysisk form.
- Foreldre bidrar til å utvikle et godt læringsmiljø.
- Skoleledelsen støtter opp under felles verdier og rutiner og tar ansvar for at arbeidet med læringsmiljøet er systematisk og kunnskapsbasert.
- Skolene flagger nulltoleranse mot mobbing, og har handlingsplaner og rutiner som ivaretar rask oppfølging når elever opplever krenkelser eller mobbing.

Utfordringer

- Sikre alle elever et godt læringsmiljø gjennom å ha kultur, rutiner og system som bygger opp under at alle elever skal oppleve skolen som læringsfremmende, trygg og trivelig.
- Videreutvikle kunnskapsbasert systematisk arbeid knyttet til elevenes læringsmiljø.
- Sikre godt samarbeid mellom hjem og skole.

Plan for oppfølging

- Systematisk oppfølging av elevenes rett til trygt og godt skolemiljø.
- Ha fokus på nettvett.
- Barnehagene og skolene deltar i nasjonal satsing [Inkluderende barnehage- og skolemiljø](#), pulje 1 (2017-2018).
- Evaluere og følge opp funn i elevundersøkelsen, samt gjennomføre ny undersøkelse i 2018.
- Gjennomføre og følge opp foreldreundersøkelsen på 2., 5., 7.- og 9.trinn.
- Foreldreskolen på 1. og 8.trinn.
- MOT-satsing på ungdomsskolen, Ungdom med MOT på 7.trinn og Mitt valg på barnetrinnet videreføres.

Kapittel 3 Gjennomføring

Målsetting

- Elevene i Ringebuskolen skal oppleve mestring, utvikle sine talent og få opplæring som er tilrettelagt i forhold til deres evner og forutsetninger.
- Skolenes vurderingsarbeid skal hjelpe elevene til å forstå hva de skal lære. Vurderingsarbeidet skal fremme elevenes motivasjon for læring, og det skal hjelpe elevene til å finne gode læringsstrategier

Fakta

- Tilpasset opplæring (TPO) er et prinsipp hjemlet i opplæringsloven § 1-3.
- Vurdering for læring er et redskap som skal gi hver elev god faglig veiledning.
- Ungdomsskolen deltok i *Ungdomstrinnet i utvikling* - nasjonal satsing 2013-2017.
- Elever med mindre enn 30 grunnskolepoeng har økt risiko for å falle ut av videregående skole.
- Andel elever med vedtak om spesialundervisning er 4% (høsten 2017). Landsgjennomsnittet er på 7,8%.
- Kommunen fikk, som i 2016, også i 2017 øremerkede midler til økt lærertetthet på 1.-4.trinn for å fremme tidlig innsats.

Skolen skal gi den enkelte elev ferdigheter, kunnskaper og holdninger slik at de kan delta aktivt i samfunnet. Dessverre opplever ikke alle elever dette. Allerede på tidlig barnetrinn er det noen elever som ikke finner seg til rette i forhold til faglig mestring og utvikling. Resultatet kan bli at elever forlater grunnskolen uten tilstrekkelige ferdigheter og kompetanse til å klare seg i videregående skole. Et motsatt resultat kan være at elever forlater grunnskolen uten å ha fått nok utfordringer.

Tidlig innsats, tilpasset opplæring og vurdering for læring er prinsipper og redskap som brukes gjennom hele skoleløpet for å ivareta Ringebuskolens visjon om at skolen skal gi et likeverdig opplæringstilbud til alle, uavhengig av evner og forutsetninger. Systematiske kartlegginger, dokumentasjon og elevsamtaler gir grunnlag for tidlig å kunne oppdage og legge spesielt til rette for elever som kan få utfordringer i forhold til å gjennomføre videregående skole.

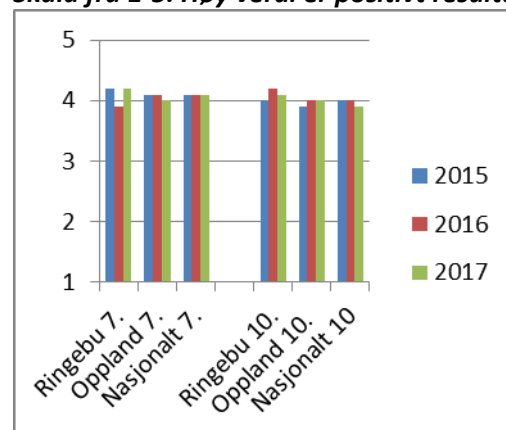
Tilpasset opplæring

Tilpasset opplæring (TPO) er ikke et mål, men et virkemiddel for læring. TPO innebærer å stille krav og forventning ut fra den enkelte elevs forutsetning for å lære, samtidig som eleven skal oppleve mestring. Tilpasset opplæring betyr ikke at opplæringen skal individuali-

seres, men at læringsmiljøet skal ta hensyn til elevenes ulike evner og forutsetninger.

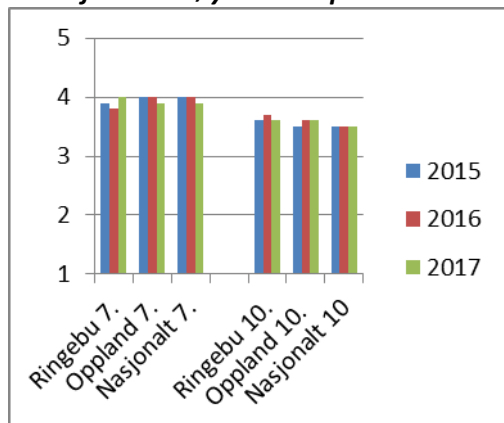
Mestring henger sammen med opplevelse av positiv samhandling med medelever, og det er anerkjent viten at elever lærer best i sosiale fellesskap med andre elever.

Fig 10. Elevundersøkelsen. Mestring
Skala fra 1-5. Høy verdi er positivt resultat.

Det er videre en tett sammenheng mellom mestring og motivasjon for læring, noe en også kan lese ut av figur 10 og 11. I elevundersøkelsen er indikatoren *motivasjon* en sum av spørsmål knyttet til hvorvidt eleven er interessert i å lære på skolen, hvor godt eleven liker skolearbeidet og om eleven gleder seg til å gå på skolen.

Fig 11. Elevundersøkelsen. Motivasjon. Skala fra 1-5. Høy verdi er positivt resultat.

Arbeid med digital kompetanse

Elevene på ungdomsskolen fikk nettbrett 1:1 rett før jul i 2017, og elevene på barnetrinnet vil få det samme fra skolestart høsten 2018. Nettbrettet skal ikke erstatte bøker, papir, blyant og praktisk arbeid, men være et verktøy der det er hensiktsmessig for økt læring.

Økt tilgang til digitale enheter og internett stiller økte krav til skolenes arbeid med digital kompetanse, herunder nettvett.

Skolene tok med spørsmål om digital kompetanse i elevundersøkelsen 17/18. Resultatet viser at elevene opplever at de lærer å være kritisk til informasjon de finner på nettet, samt å tenke over hvordan de bruker denne informasjonen videre. Flertallet rapporterer også at de bruker digitale verktøy for å lære i de fleste av fagene.

Som følge av den store satsingen på digitale enheter 1:1 gjennom 2017 og 2018 kan en regne 17/18 som en type startår, og det er

rimelig å forvente bedre score på spørsmålene om digital kompetanse kommende år.

Spesialundervisning

Opplæringsloven slår fast at elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av ordinær tilpasset opplæring, har rett til spesialundervisning.

Det finnes godt belegg for å hevde at skoler som lykkes med tilpasset opplæring i mindre grad har behov for spesialundervisning. Skjæringspunktet mellom skolens tilpassede opplæringstilbud og retten til spesialundervisning bygger på faglige vurderinger, men også en grad av skjønnsvurdering. I dette er samarbeid med Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), som har faste dager på den enkelte skole med tid for veiledning og faglige drøftinger, et viktig bidrag. Den faglige vurderingen av rett til spesialundervisning ivaretas av PPT. Deres vurdering danner hovedgrunnlag for enkeltvedtaket rektor fatter i saken.

Skolene har arbeidet mye med å styrke tilpasset opplæring slik at andelen elever med spesialundervisning kan reduseres. Og det er et arbeid som har gitt resultater! I 2012 hadde 12% av elevene vedtak om spesialundervisning. På samme tid i 2017 er tilsvarende verdi 4%. Det innebærer at kommunen ligger godt under landsgjennomsnittet på 7,8%. Samtidig må det bemerkes at andelen som utløser rett til spesialundervisning må forventes å variere noe fra år til år, nettopp fordi det er en rett knyttet til enkeltelever. Når en vurderer omfang av spesialundervisning, er det viktig å ha med seg at elevmassen er uendret. Det er således helt vesentlig at skolene har tilstrekkelige ressurser til å drive en forsvarlig tilpasset opplæring.

Tidlig innsats

Hva ligger i uttrykket? Og hva innebærer tidlig innsats i praksis?

Tidlig innsats er et vidt begrep. I det store handler det om alle sider ved barnets liv. I opplæringslovens forståelse pekes det spesielt på grunnleggende ferdigheter i lesing og regning på 1.-4.trinn. For å forstå begrepet fullt ut må en ha med seg både det store og det mer spesifikke bildet.

Barnets sosiale og språklige ferdigheter ved skolestart har stor betydning for læringsutbyttet i skolen. Det er klar sammenheng mellom språkforståelse i ung alder og leseferdigheter de første skoleårene. Den samme sammenhengen er det i forhold til barns sosiale kompetanse og det å mestre hverdagslige utfordringer. Jo tidligere barn som strever får hjelp, desto større er sannsynligheten for at større og mer komplekse problemer avverges. Gode overganger som involverer barnehage, skole og foreldre er derfor sentralt.

Tidlig innsats faller innenfor rammen av tilpasset opplæring og utløser ingen individuelle rettigheter. Det er en lovfestet plikt til å iverksette tiltak rettet mot elever som strever med lesing og regning, slik at de får styrket de grunnleggende ferdighetene innenfor disse områdene. Opplæringsloven peker spesielt på økt lærertetthet på 1.- 4.trinn som tiltak i denne sammenhengen, og kommunene fikk fra 2016 overført øremerkede midler for enda bedre å ivareta dette. Deler av tilskuddet var til varig styrking, mens en mindre del skulle benyttes til fleksible tiltak. De øremerkede midlene ble videreført i 2017.

For å kunne vite hvilke elever som er i målgruppen for ekstra og tidlig innsats innen lesing og regning, gjennomfører skolene årlig nasjonale lesekartlegginger på 1.- 3. trinn og tilsvarende regnekartlegging på 2.trinn. Resultatene fra disse prøvene er kun ment som grunnlag for at skolen på et tidlig tidspunkt skal iverksette egnede tiltak, og offentliggjøres derfor ikke. Tiltak styres av behovet som av-

dekkes gjennom kartleggingen, men dreier seg i all hovedsak om pedagogiske grep.

Selv om tidlig innsats primært er forsterket innsats de første årene, innebærer det også å ta raskt fatt i problemer uansett når de oppstår gjennom skoleløpet.

Ungdomstrinnet i utvikling (UiU)

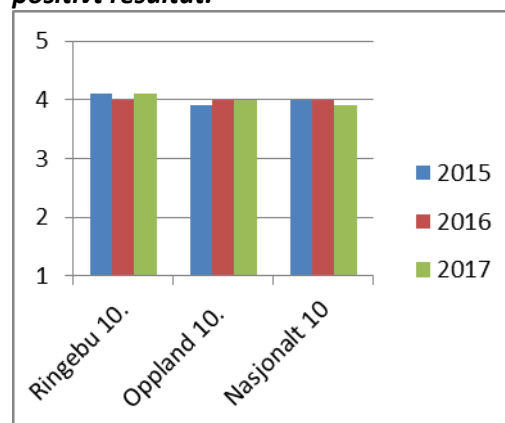
I perioden 2013-2017 var det en [nasjonal satsing på ungdomstrinnet](#). Satsingen involverte alle lærerne på ungdomsskolen. Skolen fikk særskilt støtte en periode, og fikk gjennom hele perioden oppfølging av en av tre utviklingsveiledere som var tilsatt i Oppland.

Skolen hadde, som tidligere nevnt, spesielt fokus på lesing og skriving, ikke bare innenfor norskfaget, men i alle fag. Vurdering for læring var også et sentralt element i skolens arbeid.

Satsingen på ungdomstrinnet innebar også økt valgfrihet, blant annet gjennom valgfag. Målet var å skape større motivasjon og økt lyst til å lære.

Elevundersøkelsen gir ikke noe entydig svar på om satsingen Ungdomstrinnet i utvikling har gitt økt lærelyst, men som figur 12 viser, er elevenes lærelyst i overkant av scoren på fylket og landet.

Fig 12. Elevundersøkelsen. Er du interessert i å lære på skolen? Skala fra 1-5. Høy verdi er positivt resultat.

Minoritetsspråklige

Det ble bosatt få nye flyktninger i 2017, og bofellesskapet for enslige mindreårige på Kløverhagen ble avvirket våren 17. Elever fra de allerede bosatte flyktningsfamiliene går på Ringebru skole og ungdomsskolen. I tillegg har alle skolene elever der foreldrene er arbeidsinnvandrere.

Ved den nasjonale grunnskoleregistreringen 01.10.17 hadde 6,4% av elevene i Ringebru skolen vedtak om særskilt opplæring i norsk for minoritetsspråklige, dette er en nedgang på 1,6% fra forrige år.

Å få minoritetsspråklige elever inn i skolen er utfordrende, men skolene har opparbeidet god kompetanse på området, og det er ikke rapportert om utfordringer ut over det en må forvente, verken faglig eller sosialt.

Overgang til videregående skole

49 elever avsluttet grunnskolen våren 2017, 60 elever våren 2016.

Fylkeskommunens årlige rapport over fullføringsgrad første året på videregående (Vg1) viser hvordan det gikk med 2016-kullet:

Gikk ut av grunnskolen i 2016	Bestått i alle fag	Ikke bestått eller mangler vurderingsgrunnlag	Sluttet
Ringebru	80%	7%	2%
Oppland	87%	6%	3%

Av de få elevene som ikke besto i alle fag vil de fleste fanges opp av videregående skole gjennom ulike tiltak. Også de som sluttet ivaretas av videregående skole sin oppfølgingstjeneste.

Fylkeskommunen utarbeider også statistikk som viser gjennomføringsgrad fem år etter avsluttet grunnskole. Siste registrering viser de som avsluttet grunnskolen i 2011.

Gikk ut av grunnskolen i 2011	Fullført videregående opplæring innen våren 17	Fortsatt i videregående opplæring 17/18
Ringebru	73,7%	3,5%
Oppland	71,6%	6,7%

Som en kan lese ut av tabellen er det 26,3% av 2011-kullet som ikke har gjennomført videregående opplæring fem år etter avsluttet grunnskole. 3,5% av disse er enda i videregående opplæring.

2011-kullet gikk i grunnskolen i perioden 2001-2011, og representerer således fortid.

Statistikk på gjennomføring ti år etter avsluttet grunnskole, viser at en betraktelig økt andel da har gjennomført videregående opplæring.

Det er vanskelig å peke på enkeltfaktorer som kan forhindre frafall. Men det felles målet for alle nye innsatser i grunnskolen er å øke gjennomføringsgraden i videregående skole. En må derfor forvente at det intensive utviklingsarbeidet som har vært drevet, og drives, i skolen de siste årene, vil slå positivt ut på gjennomføringsgraden.

iPAD PÅ UNGDOMSSKOLEN

Dan-Håkon Fonstad, inspektør Ringeby ungdomsskole

I 2017 besluttet kommunestyret som skoleeier å vedta bevilninger øremerket for å styrke ungdomsskolens beholdning av digitale enheter. Det ble jobbet grundig i analysefasen på ledernivå, og valget falt til slutt ned på iPad som læringsverktøy.

Fra høsten 2017 fikk alle elever ved Ringeby ungdomsskole låne en kommunal digital enhet via skolen. Denne vil i utgangspunktet kunne benyttes både på skolen og hjemme så lenge brukeren er elev hos oss.

Tiendeklassingene Kjersti Solbakken og Henrik Kroken har blitt utfordret på å fortelle litt om hvordan det nye læringsverktøyet innvirker på deres skolehverdag, slik de ser det nå.

Begge forteller at de har brukt nettbrettet som skriveverktøy og oppslagsverk, men også til rapportskrivning med sammensatt tekst (bilder eller film) i naturfagtimene, til å gjøre opptak av seg selv eller andre som forklarer løsningen av matematikkoppgaver eller til å filme turnøvelser i gymtimene. I språkfagene er det ofte lesetekster i lekse, disse kan nå elevene levere inn som lydopptak av seg selv og få muntlig tilbakemelding av læreren direkte i appen. Dette er gode eksempler på hvor allsidig iPaden er som læringsverktøy.

Av fordeler med nettbrettet trekker begge fram størrelsen, vekten og batterikapasiteten. Det er fint å kunne bruke enheten gjennom en hel skoledag uten å bekymre seg for om batteriet holder. Videre forteller de at iPadene er raske og pålitelige, samtidig som de dekker de fleste behov som måtte oppstå i en undervisningssituasjon. Begge er også svært fornøyde med iPaden som skriveverktøy. Henrik, som er venstrehendt, synes det er særlig fint å kunne skrive oppgaver uten å dra blekket utover i boka og på hånda. Appen Showbie gir også i noen grad elevene muligheter til å følge med på hva klassa gjør, selv om de skulle ha permisjon eller annet fravær.

Til høsten begynner Henrik og Kjersti på videregående skole, og der har de valgt å bruke bærbare PCer som læringsverktøy. De er begge godt kjent med PC gjennom skolen og privat, men gruer seg litt for å gi slipp på nettbrettene. Begge understreker at mange elever ser fram til å få sin egen skole-PC.

På ungdomsskolen ser vi fram til å videreutvikle bruken av de digitale enhetene framover. Vi skal sammen gi god veiledning til elevene, der målet er at de til enhver tid skal velge de verktøyene som er hensiktsmessige for situasjonen. Noen ganger kan dette være penn og papir, andre ganger iPad og av og til velger vi PC som verktøy. Mulighetene er gitt oss, nå skal vi foredle læringsstrategiene videre.

Resultatmålinger

Nasjonale prøver på 5., 8. og 9. trinn:

- Andel elever på laveste nivå er redusert fra 2013 til 2018
- Andel elever på høyeste nivå er økt fra 2013 til 2018

Elevundersøkelsen 7. og 10.trinn – indikator fra 1-5 i Skoleporten:

- Faglig utfordring: 3,9 på 7.trinn / 4,2 på 10.trinn
- Mestring: 4,1 på 7.trinn / 4,0 på 10.trinn
- Vurdering for læring: 3,9 på 7.trinn / 3,5 på 10.trinn
- Motivasjon: 4,2 på 7.trinn / 3,6 på 10.trinn

- Andel elever med vedtak om rett til spesialundervisning er redusert til under 7,5% innen 2018

Utfordringer

- Elever med rett til spesialundervisning skal ha det, men skolene må etterstrebe å være så gode på tilpasset opplæring at det store flertall får sin opplæring innenfor rammen av ordinær tilpasset opplæring.
- Sikre at opplæringen har så god kvalitet at alle elever får tilfredsstillende læringsutbytte.
- Sikre nødvendig kompetanse hos lærerne og skoleledere.

Plan for oppfølging

- Samlet sett bygger fokusområdene i Ringebuskolen på vei mot 2027 opp under økt gjennomføring av skoleløpet. Skolenes virksomhetsplaner innenfor de ulike områdene konkretiserer tiltak.
- Ha fokus på tidlig innsats. Særlig på 1.-4. trinn, men også senere dersom behovet melder seg.
- Følge opp erfaringer og læring etter *Ungdomstrinnet i utvikling*.
- Legge til rette for gode overganger gjennom hele løpet fra barnehage til videregående skole.
- Øke fokus på arbeidet med digitale ferdigheter som del av arbeidet med å gi best mulig grunnlag for gjennomføring av videregående opplæring.

Kapittel 4 Skolen og samfunnet

Målsetting

Elevene i Ringebuskolen skal oppleve at læringsarbeidet ivaretar både utdanning og danning. Like viktig som at elevene går ut av skolen med gode kunnskaper, er det at skolen bidrar til å utvikle elevenes evne til å se seg selv og andre som medansvarlige for et godt fellesskap og en positiv samfunnsutvikling.

Fakta

- «Ringebuskolen på vei mot 2027» setter langsiktige mål for Ringebuskolen.
- Ringebu ungdomsskole er MOT-skole.
- Barneskolene bruker programmet «Mitt valg».
- Skolene har fokus på folkehelse.
- Dannning er et element som gjennomsyrrer skolehverdagen.
- Skolens mandat fordrer høy kompetanse hos lærere og skoleledere.
- Flere lærere og ledere har avsluttet eller begynt på relevant videreutdanning i løpet av 2017.
- Elevene får ulike tilbud gjennom Den kulturelle skolesekken.
- Skolene har næringsliv, lag/organisasjoner og videregående skole som eksterne samarbeidsparter, blant annet gjennom deltakelse i [Ungt entreprenørskap](#).

Elevene

Skolen har et bredt samfunnsmandat om å gjøre elevene i stand til å gå videre på ulike utdanningsvalg og senere yrkesvalg. Skolen skal også arbeide med å utvikle elevenes kritiske vurderingsevne, evne til etiske refleksjoner og bidra til å utvikle sosiale ferdigheter som hver og en vil trenge i livet.

Elevene skal forberede seg på en framtid ingen kjenner, men som uten tvil vil stille store krav til faglig, sosial og kulturell kompetanse. I dette arbeidet treffer [MOT](#)-metodikken godt gjennom verdiene: MOT til å leve, MOT til å bry seg, MOT til å si nei. Deltakelse i «Den kulturelle skolesekken» er et annet bidrag til det som kan omtales som elevenes dannelsesreise.

Folkehelsearbeid er samfunnets felles innsats for å opprettholde, bedre og fremme folkehelse, og dessuten redusere faktorer som kan medføre helsefare. Som tidligere nevnt er god leseopplæring et av skolens fremste bidrag i dette arbeidet. Samtidig er skolens folkehelsekoordinatorer pådrivere for annet systematisk folkehelsearbeid i skolehverdagen.

Kommunen har samarbeidsavtale med [Ungt entreprenørskap](#) (UE). 5.trinn har gjennomført programmet «Vårt lokalsamfunn» med både ordfører og ansatte på rådhuset som gode støttespillere.

Skolene forbereder elevene på livet etter skolegangen gjennom utplassering i yrkeslivet, orientering om ulike utdanningsmuligheter og samarbeid med næringslivet, blant annet landbruket. Arbeidet er i hovedsak knyttet opp mot faget utdanningsvalg på ungdomstrinnet, men også gjennom arbeidet med ungt entreprenørskap på ulike trinn i skoleløpet.

Miljø

Læreplanen har ansvar for klima og miljø som gjennomgående tema i flere fag.

Alle skolene er miljøfyrtårnsertifisert.

Kompetanse lærere og ledere

Undersøkelser gir klare signal om at skole-Norge vil oppleve mangel på kvalifiserte lærere om få år. Det er derfor viktig å ha fokus på å rekruttere nye og beholde de vi har.

Rekruttering må ivaretas gjennom å framstå som en attraktiv arbeidsgiver og ha en skole med godt omdømme.

For å beholde lærerne vi allerede har, vil systematisk satsing på etter- og videreutdanning være et vesentlig tiltak.

Gjennom strategien [Kompetanse for kvalitet](#), som er et nasjonalt samarbeid mellom KS, arbeidstakerorganisasjonene, lærerutdanningene og statlige utdanningsmyndigheter, får kommunen øremerkede midler til videreutdanning for lærere og skoleledere.

Tabellen viser antall lærere som i løpet av de siste fire årene har tatt 30 stp gjennom ordningen kompetanse for kvalitet:

	14/15	15/16	16/17	17/18
Norsk			1	1
Engelsk		2	2	
Matematikk	2	3	1	2
Rektor-utdanning	3	2	2	1

Av disse har to lærere ved ungdomsskolen tatt 60 stp over to år i henholdvis engelsk og matematikk.

Kompetansekravet til lærere er endelig vedtatt. Kravet sier at lærere som skal undervise i norsk, engelsk og matematikk på [barnetrinnet](#) må ha minst 30 stp i faget. Tilsvarende må lærere som skal undervise i de samme fagene på [ungdomstrinnet](#) ha 60 stp, og 30 stp i de fleste andre fag. Kommunene har frist til 2025 med å oppfylle kravet. Lærere som er utdannet etter 2014 oppfyller langt på vei kravet gjennom sin grunnutdanning. Det vil si at det særlig er lærere utdannet før 2014 som ikke fyller kompetansekravet, som må få dette på plass innen 2025.

Kommunen har de siste årene hatt en systematisk plan for hvordan en skal møte det skjerpede kompetansekravet. Planen oppdateres årlig og er grunnlag for prioritering av fag til videreutdanning. Status ved årsskiftet 17/18 er at barneskolene har et tilstrekkelig antall lærere som fyller kompetansekravet om 30 stp i norsk, engelsk og matematikk, mens ungdomsskolen enda ikke har tilstrekkelig antall lærere som fyller kravet om 60 stp i de samme fagene. Studieplasser til ungdomsskolen prioriteres derfor i kompetanseplanen. Samtidig er det slik at en del kompetanse på barneskolen er av eldre dato slik at det etter hvert kan bli behov for faglige oppdateringer også der.

Kompetansekravet er i særlig grad en utfordring for små ungdomsskoler fordi små skoler har få lærere. Når kravet er at skolen skal ha lærere med godkjent kompetanse innenfor alle fag, kan det bli et stort krav til formell fagkrets hos den enkelte lærer, og det er derfor ikke sikkert små skoler fullt ut har mulighet til å komme i mål med dette.

Fra 01.08.2018 innføres en ny [lærernorm](#). Slik det ser ut i dag har Ringebu kommune en gruppestørrelse som er innenfor normen, og normen vil således ikke få konsekvenser for skoleåret 18/19.

Resultatmålinger

«Ringebuskolen på vei mot 2027. Skolepolitisk kvalitets- og utviklingsplan» har ingen resultatmål knyttet direkte til dette området.

Utfordringer

- Skal skolen oppfylle sitt samfunnsansvar og gi elevene opplæring og undervisning som gir dem den kunnskapen og kompetansen Norge trenger, må skolen evne både å tilpasse seg elevenes ståsted og samfunnets forventninger.
- Norge vil om få år ha stor mangel på kvalifiserte lærere og skoleledere. Utfordringen vil ligge i å være en attraktiv arbeidsgiver i forhold til å rekruttere og beholde, oppfylle nye kompetansekrav, samt i å motivere egne elever til å velge lærerutdanning.
- Tilstrekkelig og oppdatert formell kompetanse på alle skolene.

Plan for oppfølging

- «Ringebuskolen på vei mot 2027. Skolepolitisk kvalitets- og utviklingsplan» konkretiserer skolens samfunnsmandat. Dette følges opp i skolenes egne virksomhetsplaner.
- Planmessig og systematisk følge opp videreutdanningsstrategien [Kompetanse for kvalitet](#) slik at alle lærere innen 2025 har godkjent undervisningskompetanse i norsk, engelsk eller matematikk, samt at skolen har tilstrekkelig antall lærere med godkjent undervisningskompetanse i de tre fagene.
- MOT i ungdomsskolen, Ungdom med MOT på 7.trinn og «Mitt Valg» videreføres.
- Arbeide med entreprenørskap gjennom å følge opp inngått avtale mellom skolene og Ungt Entreprenørskap.

Kan en kreativ kunstbasert undervisning bidra til generell læring og styrke hjernens utvikling? Art of learning - en forskningspilot i 1. og 2. klasse ved Fåvang skole

Ann Elisabeth Grøtli, lærer 1.trinn Fåvang skole

Vårhalvåret 2018 er Fåvang skole med på en forskningspilot der vi får besøk av ulike kunstnere for å gjennomføre et mangfoldig, kunstbasert læringsprogram. Det overordna målet er å skape ny forskning ved å undersøke om en slik tilnærming kan ha positiv effekt på de funksjonene i hjernen som er essensielle for læring; såkalte eksekutive funksjoner. Disse funksjonene virker blant annet inn på selvregulering, utøvelse av selvkontroll, arbeidsminne og det å reagere fleksibelt på endringer.

Forskningspiloten er et samarbeid mellom Høgskolen i Innlandet, Oppland fylkeskommune, forskningsmiljø i Skottland og Chile, samt at Nasjonalt senter for kunst og kultur i undervisningen og Kulturtanken støtter oss. Fire andre skoler i Oppland er med.

Det er økt internasjonal forståelse for at bruken av kunst og kultur i opplæringen med kreative og skapende aktiviteter har overføringsverdi til generell læring og kunnskapstilegning. Forskningsprosjektet har som hypotese at «Rik, kreativ og kunstbasert undervisning har en positiv effekt i hjernen» Kanskje vil dette øke legitimiteten til kunstfagene i skolen og få innvirkning på spesialpedagogisk opplæring.

Kunstnerne utfordrer barnas etablerte forestillinger og gir dem utforskende oppgaver. Det kreves av barna at de øver seg på å stille spørsmål og undre seg. Så å si alle øvelsene gjennomføres i grupper, og det å samarbeide hensiktsmessig og vise selvkontroll er blant evnene som skal utvikles. Oppgavene trener aktiv lytting, konsentrasjon og observasjonsevne, og bidrar til å bygge et godt læringsmiljø. Vi fokuserer mer på arbeidsprosessen enn det endelige produktet for blant annet å styrke elevenes selvtillit til å uttrykke sine egne ideer. Barna øves i å reflektere kritisk, tørre å være annerledes og stå for egne valg. Læringen knyttes i stor grad til opplevelser der hele kroppen tas i bruk og flere av sansene blir stimulert. Mange av oppgavene er praktiske, og vi bruker mange alternative læringsarenaer, både ute og inne. Barna har fått prøve seg som fortellere med ipaden som verktøy. De har også fått prøve seg som filmregissører og spilt inn filmer.

Til høsten kommer forskningsrapporten, den blir det spennende å lese!

Kapittel 5 Skoleeier

Målsetting

«Ringebuskolen på vei mot 2027. Skolepolitisk kvalitets- og utviklingsplan» beskriver skoleeieransvaret og hvordan kommunestyret forstår god utøvelse av skoleeierrollen.

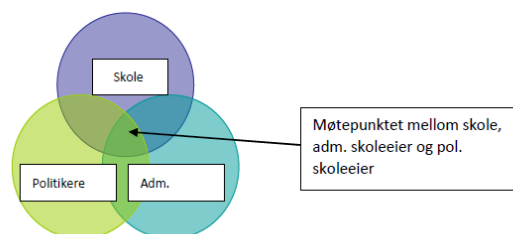
Fakta

- «Ringebuskolen. Kvalitets- og utviklingsrapport 2016» ble utarbeidet i samarbeid mellom skolene, levekårsutvalget og rådmannen. Rapporten ble drøftet i kommunestyret 20.06.2017
- «Ringebuskolen på vei mot 2027. Skolepolitisk kvalitets- og utviklingsplan» ble vedtatt 25.11.14 (KOM-082/14). Planen skal revideres i 2018 og utvides til å omfatte både barnehage og skole.
- Levekårsutvalgets spørsmål til skolene høsten 2017 var knyttet til evaluering av handlingsdelen i «Ringebuskolen på vei mot 2027».

Den årlige kvalitets- og utviklingsrapporten er et bidrag til at «skoleeier vet, ikke tror», et utsagn Dag Langfjæran fra KS la vekt på da han hadde miniseminar om skoleeierrollen for kommunestyret i 2013.

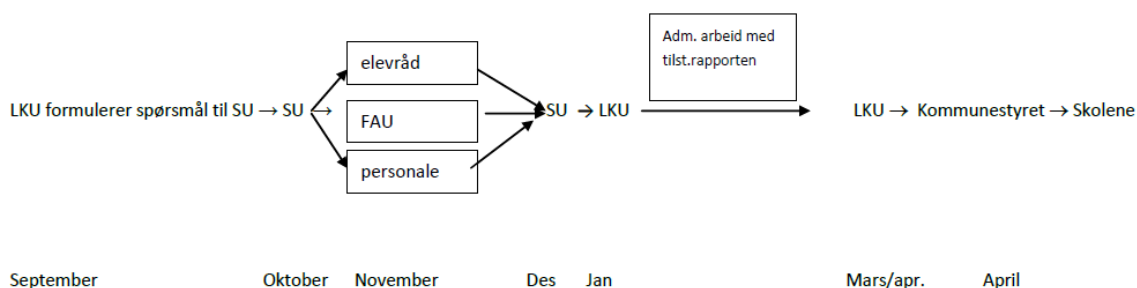
Denne rapporten bygger på resultater fra nasjonale prøver, eksamen, grunnskolepoeng, frafallsstatistikk og elevundersøkelsen. En annen informasjonskilde er den skolebaserte vurderingen skolene har gjennomført, og som er drøftet og oppsummert i møte mellom skolefaglig ansvarlig, skolens rektor og plangruppe.

Gjennom arbeidet i KS-programmet *Den gode skoleeier* ble det søkt etter en god form for styringsdialog mellom politikere, administrasjon og skolene.

Modellen som er skissert under viser hvordan dialogen mellom nivåene er gjennomført de to siste årene. Dialog betyr «gjennom samtale», og målet med dialogen er gjensidig forståelse.

Spørsmålet levekårsutvalget stiller til skolene kan dreie seg om hvordan skolene arbeider med skolemiljøet, resultater, eller et annet tema LKU finner nyttig for å kunne gi styrings-signal til skolene.

Inneværende skoleår valgte Levekårsutvalget å koble spørsmålet til skolene opp mot evaluering av «Ringebuskolen på vei mot 2027», og stilte i sak [043/17](#) følgende spørsmål til skolene:

«Ringebuskolen på vei mot 2027. Skolepolitisk kvalitets- og utviklingsplan» har i handlingsdelen for perioden 2015-2018 fire fokusområder: læringsmiljø, grunnleggende ferdigheter, tilpasset opplæring og mestring, samt vurdering for læring. Til hvert fokusområde er det beskrevet suksessfaktorer, i alt 37 ulike faktorer. Levekårsutvalget ønsker at dere ut fra deres ståsted som enten elever, foreldre eller ansatte skal velge ut:

- *inntil seks av suksessfaktorene i planen der dere mener skolen har lyktes godt de siste årene.*
- *inntil seks av suksessfaktorene dere mener absolutt bør tas med videre – enten fordi dere vurderer dem som spesielt viktige, eller fordi dere mener skolen enda har en veg å gå i forhold til å nå disse faktorene. Her ber vi dere si hvorfor dere mener den enkelte faktoren bør være med videre.*

LKU behandlet svarene fra skolene i sak [013/18](#).

Kort oppsummert vurderer samarbeidsutvalgene (SU) det slik at skolene har lyktes med arbeidet med nettvett, kildekritikk, aktiv bruk av smart-board og bruk av pedagogisk programvare på iPad og PC.

I forhold til hva det er viktig å ta med inn i arbeidet med ny strategisk plan peker samarbeidsutvalgene særlig på trygt og godt skolemiljø, gode overganger, fortsatt arbeid med digital kompetanse og nettvett samt at alle elever møter tydelige forventninger til egen utvikling og får realistiske utfordringer og krav de kan strekke seg etter, alene eller sammen med andre.

Levekårsutvalgets vurdering

Skolenes evaluering av «Ringebuskolen på vei mot 2027» er et verdifullt bidrag i skoleeiers arbeid med å gi styringssignal i forhold til ny strategisk plan for barnehage og skole.

Levekårsutvalget vil peke på noen områder de ser som spesielt vesentlige å ivareta i arbeidet med den nye planen.

Retten til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring er det første området utvalget vil peke på. Et trygt og godt skolemiljø handler så absolutt om det fysiske miljøet, men i særlig grad om det psykososiale miljøet – god klasseledelse, god lærer-elev-/elev-elev-relasjon, systematisk arbeid med sosial kompetanse og psykisk helse, samt et godt samarbeid mellom hjem og skole. Trygt og godt miljø i barnehage og skole er grunnleggende for utvikling og læring. Utvalget ser også at de voksnes læring gjennom det pågående arbeidet i den nasjonale satsingen «Inkluderende barnehage- skolemiljø» bør sette tydelige fotspor i arbeidet med ny strategisk plan.

Det andre området levekårsutvalget ønsker å trekke fram i forhold til videre arbeid med ny plan er skolens pågående satsing i forhold til innføring av digitale enheter 1:1 som verktøy for læring. iPad skal brukes i sammenhenger der det fremmer elevenes læring. Samtidig må skolene ta inn over seg de økte utfordringene som ligger i økt tilgang til internett, arbeid med nettvett må derfor være systematisk og pedagogisk forankret.

Det siste området levekårsutvalget vil peke på er at alle elevene skal møte tydelige forventninger til egen utvikling og få realistiske utfordringer de kan strekke seg etter. Skoleforskere omtaler dette som *læringstrykk*. Det handler ikke om at elevene skal gjøre alt riktig – toleranse for at elever gjør feil, gir også godt læringstrykk. Uttrykket læringstrykk setter fokus på lærerrollen fordi lærere bidrar gjennom å være tydelige overfor eleven, gjennom å forvente mer, gi tilbakemeldinger og vise oppmerksomhet. Et elevmiljø der innsats og gode læringsresultater gir elever sosial status, representerer et annet bidrag til positivt læringstrykk. Foreldre kan også bidra til å øke læringstrykket – noe som peker på betydningen av utviklingssamtaler og et positivt og godt samarbeid mellom hjem og skole.

Resultatmålsettinger

«Ringebuskolen på vei mot 2027. Skolepolitisk kvalitets- og utviklingsplan» har ingen resultatmål knyttet direkte til skoleeierrollen.

Utfordringer

- Være en aktiv skoleeier i tråd med beskrivelse av godt skoleeierskap i «Ringebuskolen på vei mot 2027. Skolepolitisk kvalitets- og utviklingsplan».
- Få en aktiv og god dialog mellom de ulike nivåene.

Plan for oppfølging

- «Ringebuskolen på vei mot 2027. Skolepolitisk kvalitets- og utviklingsplan» beskriver hvordan Ringebu kommune forstår god utøvelse av skoleeierrollen.
- Vedta mandat for revisjon av «Ringebuskolen på vei mot 2027» som gjør om planen til en strategisk plan som omfatter både barnehage og grunnskole. Planarbeidet må hensynta evalueringen av nåværende plan.
- Ha årlig dialog med skolene i tråd med utviklet modell.